

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI LS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Leplezik a Kossuth-szobrot!

Debrecen, szeptember 17.

Ünnepre készül Arad város népe. Csak egy nap választja el őket attól, hogy a minden magyar ideáljának az emlékszoberát átadják a köznek, a nagy nyilvánosságnak s ezzel az egész nemzetnek.

A nemzet egyik számottevő paránya rójjá le ismét a tartozó kegyeletadója a nagynak, az utólérhetetlennek egy tömeg mámoros lelke fog uszni a visszaemlékezések ringó hullámain, átélve ezzel egy félszázad minden örömét, fájdalmát és keserűségét.

E fenséges mozzanat kibékíti az ellentéteket, ellenségekből jóbarát válik, kor, nem és társadalmi különbségek lerombolódnak! S e szép, e magasztos hangulatot mégis most egy riasztó s hátborzongató ordítás zavarja meg. Az aradi szociáldemokrata pártban a „bársonyszéken” ülnek, akik heteken keresztül azon törték fejüket, miként zavarhatnák meg Arad város, de ezzel együtt a nemzet ünnepét is. Mert nagy hangosan kijelentették, „ha a Kossuth szobor leleplezése alkalmával valamelyik szónok a magyar politika napi kérdéseit összefüggésbe meri hozni Kossuth Lajos nevével, ünneplésével, a szocialisták élő tiltakozásképpen, hangos kifejezést adnak véleményüknek”. Így hangzik eme pártnak a munkásság nevében hozott egy város, egy nemzet ünnepét megzavarni óhajtó határozata. A vélemény nyilvánítás szabadságára oly féltékeny nemzetközi nagyjaink elveiket eme határozattal óhajtják demonstrálni. A munka szabadságának az elvét már régen problematikussá tették s most ime a szólás szabadság ellen is megkezdtek az irtó hadjáratot. De, jaj annak, ki ebben őket merné korlátozni, jaj annak, ki őket egy ország pellengrére állításában, egy nemzet kicsufolásában, meggyalázásában csak korlátozni merészelné!

Itt a sarok hiba, itt a főkülömbőség a magyar és a német szociáldemokraták között. Ott, mi az egyiknek, a másiknak is szabad! S ez a felfogás uralkodik minden párt ke-

retén belül. Erre büszke, de féltékeny is mindegyik. Az is bizonyos, hogy ott az érvekkel meg a szó varázshatalmával igyekeznek célt érni, diadalt aratni, nem pedig megbotránkozató orvtámadásokkal s hiu frázisokkal.

Akadna még nemzet, amely szótlán, összetett kézzel türne ilyen s más e fajta areulcsapásokat?

Nem! bizony! nem! Hanem ma még a magyar társadalom csak szótlán szemlélő, még nem emelte fel tiltó szavát! De, elérkezik annak is az ideje. Arad pedig ünnepeljen! És hatalmasan ünnepelni is fog. Mert velök együtt érez, velök együtt ünnepel az egész nemzet! Mert az egész nemzet ünnepe az mindig, hol Kossuthot ünneplik, ha az ő nagy nevének örök emlékéül szobrokat emelnek. K.

A politikai helyzet.

Budapest, szept. 17.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma ismét Bécsbe utazott, ahol ez alkalommal három napot szándékozik tölteni. Tanácskozni fog a közös és az osztrák miniszterekkel és kihallgatásra megy a királyhoz. A politikai világban azt beszélik, hogy most döntő események fognak bekövetkezni, mert Wekerle — miután idehaza megállapodott miniszter-társaival — most már kívánni fogja, hogy a helyzet véglegesen tisztáztassék. — Kívánni fogja a hadügyi követelések olyan mérséklését, hogy a közös költségvetés a delegációban vállalhassa és kívánni fogja a katonai és gazdasági kérdések olyan megoldását, — amely alapján a válságból való kibontakozás lehetséges legyen.

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma éjjel tíz órakor Bécsbe utazik, hogy a holnap délelőtt tizenegy órakor kezdődő folytatódó közös miniszteri értekezleten résztvegyen. A miniszterelnök bécsi tartózkodása 3 napra van tervben.

A miniszterelnök előreláthatólag hétfőn este tér ismét vissza Budapestre és kedden tartják meg azt a döntő minisztertanácsot, amelyben a kormány végleges határozatot fog hozni követendő eljárását illetően. Ez pedig minden valószínűség szerint a kormány lemondásának elhatározása lesz, mert alig van remény arra, hogy a királlyal és az egymással szemben álló miniszterek

között a szolidaritás ismét helyreálljon.

Apponyi a királlyal.

Wekerle előtt ma délelőtt gróf Apponyi Albert kultuszminiszter volt egyórás kihallgatáson a királlyal. Bár a félhivatalos jelentések azt hangsúlyozták, hogy gróf Apponyi csupán a kongrua rendezése és más reszort-ügyek miatt járt a királlyal, nagyon természetes, hogy a király tőle, mint a függetlenségi párt egyik vezérével, a politikai helyzetre vonatkozólag is kért információkat. Eppen azért a politikai világban igen nagy jelentőséget tulajdonítanak gróf Apponyi mai audienciájának, amelynek eredménye csak Wekerle legközelebbi kihallgatása után fog kiderülni.

Félhivatalosan Apponyi audienciájáról ezt a kommunikét adták ki: Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma reggel Bécsbe érkezett és a magyar házban szállt meg. A miniszter délelőtt 11 órakor jelent meg őfelségénél különkihallgatáson, hogy tárcájával összefüggő kérdésekről jelentést tegyen.

Aehrenthal és Bienert
audienciaja.

A válság és a vele kapcsolatban a közös költségvetés tárgyában, mint már jeleztük, tegnap báró Bienert osztrák miniszterelnököt is fogadta a király és ugyanebben a tárgyban gróf Aehrenthal közös külügyminiszter is megjelent az uralkodó előtt. Bécsben tehát a legnagyobb erővel folyik az akció és szinte kétségtelen, hogy Wekerle, aki maga is közösbankos lévén, nem fogja tudni kellően megvédelmezni a magyar érdekeket. Ebben az esetben azonban a teljes fölfordulás fog bekövetkezni.

A VÁRMEGYÉBŐL.

A nánási iparos kör jubileuma.

25 év óta áll fenn.

A hajdunánási iparos-kört ezelőtt 25 évvel alapították lelkes uttörők. Ez a derék egyesület most elérkezett fennállásának 25-ik évfordulójához. Vasárnap diszkygyűléssel és zártmulatsággal ünnepli meg ezt az évforduló napot. Ezen a szép ünnepen a városi tanács is képviselteti magát, sőt Rákosi Viktor országgyűlési képviselő is kiveszi a ré-

Valódi hollandi tulipán- és jáczint-hagymák, ugyszintén szobai dísznövények nagy választékban kaphatók

Paczelt Jánosnál

Piacz-utca 28-ik szám.

Kertészet:

Ferencz József-ut 6. szám.

szét, személyesen jelenik meg a nánási iparosok színe-java között, akiknek az olvasóköre Sáfrány Géza földbirtokos elnök vezetésével igazán virágzásra emelkedett. Az iparoskör ezen szép ünnepe alkalmából a következő meghívót bocsátotta ki:

A hajdunánási „Iparoskör“ fennállásának 25 éves évfordulóját f. hó 19-én ünnepli. A választmány határozata értelmében e nevezetes évfordulót egy diszközgyűlés keretében ünnepeljük. Ezen diszközgyűlés f. hó 19-én a hajdunánási „Iparosdalkör“ közreműködésével (a dalkör vezetője Dobrossy István iparostanone iskolai igazgatótanító), d. u. 4 órakor fog megtartatni a diszközgyűlést. Ezen diszközgyűlésre az „Iparoskör“ összes tagjait, valamint a kör s annak ügyei iránt érdeklődő művelt közönséget — a választmány megbízásából — hazafias tisztelettel meghívom. A diszközgyűlés tárgyai: 1. Hymnusz. Előadja a dalkör. 2. Elnöki megnyitó Tartja Sáfrány Géza elnök. 3. Rákóczi-induló zenekísérettel. Előadja a dalkör. 4. A kör 25 éves története. Irta és felolvassa Mikó József titkár. 5. Szózat. Előadja a dalkör. Diszközgyűlés után zártkörű táncmulatságot rendez az iparos ifjuság, melyre e helyen is felhívom az érdeklődő közönség szíves figyelmét. Hazafias tisztelettel Hajdunánás, 1909 szeptember hó. Sáfrány Géza elnök.

Személyi hir. Orosz Sándor főszolgabíró, Hajdúvármegye központi járásának népszerű és szeretett főszolgabírója megkezdte a szabadságát.

Az ősi hajdusüvegek. A nánási ujságból olvassuk: Értékes leltre bukkantak a Csepüs-szöllő téren az ásásokat végző munkások. Három régi hajdu sapkára találtak; amelyek körülbelül a tizenhatodik századból valók. — A sapkák csontok között voltak. Körülbelül 40—50 cm; magas, posztóból való, barna színű hajdusüvegek, amelyeket most a városi levéltárban helyeztek el. Nem lehetetlen, hogy azon a helyen folytatott kutatás sok értékes történelmi tárgyat hozna felszínre.

— **Ülés a vármegyén.** Hajdu vármegye állandó választmánya ma délelőtt ülést tart. A közgyűlés elé kerülő tárgyakat látják el javaslattal.

Kereskedelem, ipar.

A tej gyári feldolgozása. Az ezen cím alatt tegnapi számunkban megjelent hír kapcsán közöljük, hogy a Debrecenben szervezett állami gazdasági népiskola vezetője is tervbe vette a sterilizált tej termelését. Ez ügyben a terveket elkészítette, azokat még majus hó folyamán a miniszteriumhoz felterjesztette, honnan azok jóváhagyva július folyamán visszaérkeztek. Az állami kezelés és ellenőrzés alatt álló sterilizált és gyermek tejek előállítását azonban az iskola csak 1910. év őszén kezdi meg. Tekintve, hogy a nyugati államok 30—40 ezer lakosu városában 2—3 ilyen gyár működik, csak örömmel lehet üdvözölni a városi tanácsot, hogy a második gazdasági népiskola felállításával a szóban forgó tej termelési ág meghonosítást és az egészséges versenyt lehetővé tette. *Péterffy József.*

Lapunk új előfizetői is ingyen kapják a „Debreceni Képes Kalandáriomot“ az 1910-ik évre. o

EGYHÁZ, ISKOLA.

Az ágostai egyház ügyei.

A tiszai egyházkerület közgyűlése.

Második nap.

A tiszai evangélikus egyházkerület ma folytatta és fejezte be debreceni kerületi közgyűlését.

A mai tanácskozások iránt is nagy érdeklődés nyilvánult meg. A mai gyűlést — melyen először iskolai ügyek kerültek tárgyalás alá, — Szentiványi Árpád nyitotta meg.

Az első tárgy a népiskolai törvény végrehajtása. Az egyházkerületek ugyanis felhívást kaptak, hogy éber figyelemmel kísérik az 1907. évi XXVII. törvények minden alkalmazását.

A közgyűlés ezt elrendelte s egyszerűen utasította az egyházmegyéket, miszerint tekintettel arra, — hogy az 1907. évi XXVII. törvények 1916 június, — illetve szeptember 30-ikával érvénybe lép, sürgősen intézkedjenek, hogy az iskolák elhelyezése, felszerelése tekintetében e törvénynek megfeleljenek és hogy az iskolaszékek a tanítói fizetéshez — ahol arra szükség van — az államsegélyt feltétlenül a rendes időben kériék.

Mayer Endre eperjesi teológiai tanár a teológia évi jelentését terjesztette elő. Ezzel kapcsolatban utasították a kollegiumi választmányt, hogy a zeneképzés ügyében forduljon az egyetemes teológiai bizottsághoz.

Dr. Szilágyi Mátyás az eperjesi teológiai otthon anyagi állapotát ismertette. — A püspöknek és a miniszternek köszönetet mond a támogatásért.

A kerület felhívta a módosabb híveket és az espereseket az otthon költségvetésszerű segélyezésére.

Több kisebb egyházi ügy után hosszas vitát idézett elő a középiskolákban levő vallásnevelési módszer. A tanrendben ugyanis nincs elegendő óra arra, hogy az előírt tananyagot elvégezhessek, illetve hogy a hitoktatók azt a maga egészében taníthassák. Az előadó javasolja, hogy a polgári és középiskolákban a vallástant heti két órában tanítsák.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Több kisebb ügyet intéztek még el ezen kívül a délelőtti folyamán.

Délben bankett volt a vasuti étteremben.

Délután az egyházkerületi gyűlést tolytatták és be is fejezték.

Este már a vendégek nagyrésze el is utazott.

A színügyi bizottság első ülése.

Színháznyitás előtt

Debrecen, szeptember 17.

A színügyi bizottság, a színház megnyitása előtt, szép érdeklődés mellett tartotta meg az első ülést.

A bizottsági ülés csendesen, kavardás nélkül folyt le, mint szelid patakocska a virágos medrében. Hogy a virágok közé ittott egy csalánszálacska is került, természetes...

Egyébként a betervezett színház-felügyelői, ugyszinte színigazgatói jelentéseket — többé vagy kevésbé jogosult kifogások hangoztatásával — vita nélkül terjedelmek szerint tudomásul vették. Nagyon helyesen, ha majd tapasztalatokat szereztek,

akkor fognak a bírálókat sivar mezejére átlépni.

A „páholy-inség“ kérdésével szemben tehetetlenül állott a színügyi bizottság is, amely rokonszenvvel és figyelemmel fogadta, érdeklődéssel hallgatta Irmay Béla titkárnak, igazgató helyettesnek az előterjesztéseit, ugyszinte a kérdezősködésekre adott határozott és alapos felvilágosításait. — Érdekességet ez a bemutatkozás kölcsönzött az egyhangu ülésnek.

Az ülésről tudósítónk a következőket közli:

Jelen voltak Kovács József polgármester elnöklete alatt Oláh Károly, dr. Tüdös János, dr. Fejér Ferenc, Szilágyi Imre, Komlóssy Arthur, Zádor Lajos, Komlóssy Dezső, Kernhoffer József, Márk Endre, Tóth István bizottsági tagok, Irmay Béla szintársulati titkár és dr. Tóth Emil jegyző.

Az ülés megnyitáskor Kovács József polgármester üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat, kik a színház ügyét mindenkör szívükön viselték.

Butorzat szállítás.

Oláh Károly színházfelügyelő bejelentette a bizottságnak, hogy a színház kibővítésének előkészítésére kiküldött albizottság most készített a terveket s azok ez év végére elkészünek. Bejelentette azt is, hogy a színházi butorzat szállításával a tanács a Thonet Testvéreket bízta meg, mint legolcsóbb ajánlattevőket. A Thonet Testvéreknek a tanács egy havi halasztást adott a butorok szállítására.

Márk Endre szerint kár volt a halasztást megadni, mert ez sérti a többi pályázó érdekeit, akik ily halasztás mellett talán szintén tettek volna olcsóbb ajánlatot. A bizottság belenyugodott a halasztás adásba.

Átalakítások.

Oláh Károly további jelentése szerint a színház ideiglenes átalakítása megtörtént, a párkányokat és mellvédet behuzták, csak a butorokat kell kicserélni. A villanyvilágítást is bevezették részben a színpadra, de a teljes felszerelést csak a jövő évben eszközöndik.

Tudomásul vették.

A páholybérletekről.

Ugyancsak Oláh Károly előterjesztést tett ezután a színházi törzskönyvező albizottság működéséről. Az albizottság több kérvényt tárgyalt, amelyek páholyokért folyamodtak.

A kérelmeket szívesen teljesítene a bizottság, csak hogy az összes páholyok le vannak foglalva s az előjogok nem engedik meg, hogy a kérvényező páholyhoz jussanak. Ezen páholyfizetéseket meg fogja szüntetni a színház kibővítése, illetve átalakítása, azért a színházi bizottság helyeslőleg vette tudomásul a törzskönyvező bizottság eljárását. — Szó volt arról, hogy a színházfelügyelő vegye jegyzékbe s tartsa nyilván a kérvényezőket, de ezt nem látta szükségesnek a bizottság.

A színigazgató jelentései.

Meghallgatta a bizottság ezután Zilahy Gyula színigazgató jelentését, amelyben jelzi, hogy az eltávozott Ternyei Lajos helyett Aradról Mártonffy Róbertet, Lukács Juliska helyett Szabadkáról Szilágyi Bertát szerződtette. Felsorolja társulatának névsorát teljes egészében, amelyet már lapunkban közöltük.

Menyasszonyi ékszerek **Löfkovits Arthur és Társa** pazar választékban, legolcsóbban
üzégnél, DEBRECEN, Piac-utca 38.

Márk Endre bizottsági tag a zenekarról szól. Tudni vágyik s kéri Irmay titkártól azt, hogy van-e az igazgatónak garanciája arra nézve, hogy a 24 tagból álló zenekar meglesz-e állandóan?

Irmay Béla: Az igazgató 24 tagot szerződtetett s a szerződéseket be is tudja mutatni. Hogy ezen tagok betartják-e a szerződést, azt természetesen nem tudhatja, de hiszi, hogy befogják tartani, mivel a zenészek az Országos Zenészegetársulat tagjai s annak szabályai alá tartoznak. Ha szerződészegés vagy betegség nem történik, úgy teljes számban jelen lesz a zenekar mindig, amelyben az idén minden szükséges hangszer képviselve lesz.

Fejér Ferenc dr. kéri a polgármestert, nem jön-e a katonazenekar vissza, mert ez segítene a helyzeten?

Kovács József polgármester ebben az ügyben ezidőszert nem tud felvilágosítani adni.

A bizottság Irmay Béla titkár választát a zenekarra vonatkozólag tudomásul vette.

Ezután a társulati tagok névsorát vették kritika alá. Sok véleményt lehetett hallani, végül azonban megegyeztek abban, hogy tudomásul veszik a tagok névsorát általánosságban s az új tagokról a bizottság a bemutatkozások után mond majd véleményt.

Dr. Fejér Ferenc kéri a bizottságot, hogy hasson oda, hogy a daraboknál ne legyen domináló az operette, hanem maradjon hely a drámáknak és a társadalmi műveknek is. A bizottság Kovács József polgármester indítványára elhatározta, az efelletti határozat kimondását akkoráig, amikor a havi műsort beterjeszti az igazgató.

Végül tárgyalták az igazgató kérelmét, melyben a szezonnak szeptember 30-án bérletben való megkezdését kéri. A bizottság ezt megengedte, valamint azt is, hogy szeptember 29-én diszeldadást rendezzen az „Orlé” tagjai részére a „Tanító” előadásával.

Az olasz operatársulat vendégszereplését is bejelentette a titkár, amit jóváhagyólag vettek tudomásul. Kiseb kérdések fellett való határozathozatal után az ülés véget ért.

A Nagyhortobágyról.

Multságok a pusztán.

Futtatás számárháton.

A mélézásra hajló pusztai ember lelkének is meg vannak a derüs pillanatai és ezelőtt bizony a Hortobágyon is vidámabb volt az élet. Még lóversenyeket is tartottak a pusztai fiaik.

Nézőközönségben nem volt hiány. Ruganyos hintón, ekhós szekereken uri nép, mint polgári osztályból sokan kikocsikáltak ilyenkor a Hortobágyra.

Itt nem majomképu zokék mutogatták a lovaglasi tudományokat, hanem a lótermett deli magyar fiuk, csikósok „szőrin” lovagolták a szilaj méneseknek legtüzesebb paripáit.

Még díjakat is tüztek ki a legjobb lovasoknak! S így a dícsőség mellett az anyagi haszon is ösztökélte a madárhusu, acélos izmu barna legényeket, akikről így énekeltek egy régebbi költő:

Vágtató csikósok, tanyázó pásztorok,

Ti vagytok, ti vagytok igazán boldogok.

A debreceni gazdasági egyesület rendezte ezeket a versenyeket.

Sajnálhatjuk, hogy kimentek a divatból, mert nemesebb célokat szolgáltak, mint az urlovas és zokés városi versenyek, ahol összejátszásokkal, istálló-fogásokkal is ráutaznak a közönség zsebére, sok életnek a tönkretételére.

A hortobágyi versenyek lefolyása nem járt kockázattal. A közönség gyönyörűséggel

nézte a magyar csikósok mutatványait, — a magyar paripák vágázását a zöld pázsitos pusztán! A csikós meg az áldomásra gondolt, no meg hogy majd a becsületesen kiérdemelt díjból habos selyem pántlikát is vásárolhat a falubeli, városbeli „mátkájának”.

A ritkaság versenyét rendszeren „számárháton” rekesztették be. Ilyen alkalommal esett meg a következő pompás kis „eset.”

A számárháton versenyző juhászok közül kettő — műnyelven beszélvén — ugynevezett „holt versenybe” jött a célhoz. A két nekivadult csacsi teljesen egyenlő sebességgel nyargalt egymás oldalán. A csökönys jószágok egyenlően bírták erővel, szusszal. Végezetre is az egyik csacsinak lobogó ingujjas gazdája gondolt merészet, nagyot — és mivel mindenáron elsőnek akart célhoz jutni, a ravasz juhász a kitűzött cél előtt néhány méterrel áthajolt a versenytársa csacsijának füléhez. Kemény markával belemarkolt a csacsinak hatalmas fülébe. Visszarántotta a csacsit ki.

És csakugyan a furfangos juhász érkezett be elsőnek.

Ámde pórul járt a „földi”. A versenybíró „diszkvalifikálta” a juhászt és a díjat az általa ravaszul kijátszott cimborájának adták.

Hanem azután tartottak is olyan áldomást a hortobágyi „nagy fogadóban”, hogy még ezt a szilaj pásztor nótát is eldalolták a nekivadult magyarok:

Nem loptam én életembe,
Csak egy csikót Debrecenbe,
Azon hajtottam a tinót,
El is adtam tinót, csikót.

Irodalom, művészet.

Koldusének.

Irta! Gulyás József.

Éjjel-nappal, összetörve,
Egy jó asszony haza vár.
Te jó asszony, öreg asszony,
Nem megyek én haza már,
Nem megyek én haza már!...

Nem lettem, haj, álmaidnak
Istenarcu herege,
Lettem árva, rokkant koldus,
Nyomorúság gyermeke,
Nyomorúság gyermeke!...

Nagybeteg a lelkem tája,
Nem lesz jobban sohasem.
Óh ne láss így, óh ne nézz rám!
Hadd haljak meg csöndesen,
Hadd haljak meg csöndesen!...

— Gyere tovább, rozzant mankóm,
Sirj kezemben, vén gitár!...
Te jó asszony, öreg asszony,
Nem megyek én haza már,
Nem megyek én haza már!...

Szives kérés.

Városunk összes s közelebről református lakosaihoz!

Ebben az esztendőben, a Kálvin esztendejében, több mint 900 (kilencszáz) református lelképásztor fogja látogatásával megtisztelni városunkat, a kálvinista Rómát.

Folyó szeptember hó 28-án érkeznek közibénk, hogy pár napra vendégeink legyenek. Szép nagy számuknál fogva, bizony, nekik sem

lesz elég a „helyök a vendégfogadó házaknál”, amint nem vala egykor Öneki, akinek szolgálatában állanak, a Jézus Krisztusnak. De szép városunk vendég-szerető szivü lakosai elhelyezhetik őket a saját lakásaikban.

Teljes tisztelettel fölkérem azért összes — a közelebről református vallásu lakostársaimat, hogy legyenek szivesek az Urnak e kevés igényü, de sok érdemü szolgálait szálló vendégeikül a fönt jelzett napokra elfogadni és e nemes szándékukat a püspöki irodában mielőbb bejelenteni. Hiszen meg vagyunk irva, hogy még a sareptai özvegy is szivesen látta Ilyés prófétát és maga Urunk mondotta tanítványainak: „aki titeket befogad, Engem fogad be és aki Engem befogad, Ót fogadja be. Aki Engemet elbocsátott”.

Valóságos szent istenes dolgot cselekszünk tehát, ha e nemes vendégeket házukba fogadjuk. Hogy érdemük mekkora és mennyi: mindenki tudja. Most az a legnagyobb érdemük a mi szemünkben, hogy ilyen hatalmas táborban s bizony, sokan olyan messziről, ide jönnek, ide fáradnak mihozzánk, megtisztelven bennünket...

Ősi s szépen fejlődő városunkban minden esetre sok jó s megfigyelésre méltó dolgot fognak találni. Rajtunk áll, hogy mimagunkban is találjanak valamit. Találják meg azt, ami az embernek legbecsesebb kincse lesz minden időben, a szerető szivet.

Szerető szivel nyissuk meg hát szobáinkat az Ur ama nemes szolgálainak, akik hozzánk maholnap eljövendők lesznek!

Debrecen, 1909. szept. 7.

Dicsőfi József,

A debreceni függetlenségi és 48-as párt Nagyválasztmánya f. hó 19-én, vasárnap delutan fél 4 órakor a függetlenségi kör helyiségében ülest tart, melyre a t. tag urakat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy: az intézőbizottság által elfogadott új szervezeti szabályzatnak előterjesztése.

UJDONSÁGOK.

Bakonyi Samu nyilatkozik.

Egy hirlapi támadásra.

Mellyel képviselőinket illeték.

A „D. F. U.”-ban, nevezett lapnak mai számában, „A mellőzött Debrecen” cím alatt egy ugynevezett „vezércikk” jelent meg.

E cikkely a városi közgyűlés kezdődő „munkaidényét” feszegeti. S kapcsolatosan „rovásra veszi” a „koalíció” kormányt, különösebben annak a belügyi szervét, hogy Debrecen, a debreceni ügyeket céltudatosan mellőzi, célzatosan nyomkodják be a szóba; tehát a „törvényhatósági bizottság” most már emelje fel a szavát. „Róma”, t. i. a kálvinista Róma veszélyben van, tehát halatni kell a „kapitoliumi órhangozat!” Anynyival inkább, mert — szerinte — a debreceni választott országos képviselők sem tö-

rődnek városukkal, miért is gunyorosan jellemzi mindhármójukat.

A céljátévesztett szürke cikkely itt Debrecenben sem feltűnést, sem érdeklődést nem keltett. A „kapitolumi örhangok“ hullámai hatástalanul simultak el. Elkerülte a mi figyelmünket is. Egyedüli érdekét Bakonyi Samu képviselőnk táviratilag küldött alábbi nyilatkozata kölesönöz a súlytalanságának!

Férfias és igaz szavak ezek, itt adjuk:

— A debreceni független ujság mai vezércikkének a város képviselőire vonatkozó igazságtalan támadásával szemben magam részéről kijelentem, hogy minden városi és más közügyben, amelyben közreműködésem igénybe vétetett, mindég lelkiismeretesen eljárám és eljárók! És ugyanazt tudom képviselőtársaimról is, a fáradhatatlan buzgó-ságu Csanak Jánosról és a jelenleg Pozsonyban betegen fekvő Thaly Kálmánról, akinek képviselői kötelességi tudását ilyen tendenciával támadni legalább is méltatlanság. — Igazságunk mellett tanúságot tehet akár a polgármester, akár a főjegyző ur, akár más számos köztisztviselő vezetője.

A cikk pártállásunkat is támadja, amihez kétségtelenül is joga van, de ebben is igazságos lehetne, mikor tudnia kellene, hogy a függetlenségi párt tiszta elvű álláspontját a képviselőházban — a párt megbízásából legutóbb éppen Debrecen egyik képviselője fejtette ki. A közel jövő megfogja mutatni, hogy a hasonló bántalmak sem elveimhez való hűségemben meg nem ingatnak, sem a küzdelemtől el nem riasztanak: Bakonyi Samu.

Hogy mulat a bihari főispán?

Biharország főispánja, a dalköltő Glac Antal, Debrecenben járt a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület közgyűlésén.

A munka után nem mulasztotta el Rácz Károly muzsikáját meghallgatni a nagy zenekedvelő s többi kiváló barátaival az „Arany Bika“ kávéház egy kicsiny kerek asztalánál letelepedett. Csendesesen élvezték a nagyszerű muzsikát.

Egyszer „Biharország“ főispánja magához inti Rácz Károlyt s el akar huzatni vele egy dalt...

Megtörtént a csodák csodája, Rácz Károly nem tudta a kívánt nótát. Hisz, hogy is tudná, mikor a dalos főispán önmaga szerette azt és még nem terjedt el szélesebb körben.

Ekkor Biharország főispánja csendesesen dudolni kezdte a kedves muzsikájú önszerette dalt s az a jó cigány fül oly hamar fölfogta, hogy pár perc múltán a főispáni dal mellett mulatott a Bika közönsége.

Ezután jött egyik nóta a másik után.

Glac főispán csendesesen kísérte a hegedűt gyönyörű hangjával.

— **A függetlenségi párt küldöttsége Aradon.** A debreceni függetlenségi párt küldöttsége ma délelőtt utazik el az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére. Akik a hazafias polgárság tagjai közül csatlakozni akarnak, — idejekorán menjenek ki az állomásra, ahonnan dr. Tüdős Jánosnak, pártunk kiváló tagjának vezetésével utaznak Aradra. Ugy értesültünk, hogy a csapókerületi függetlenségi és 48-as olvasókör Kánya Lajos alnököt küldötte ki az ünnepélyre, aki szintén csatlakozni fog. A debreceni függetlenségi párt koszorúját Tüdős János dr. helyezi a Kossuth Lajos szobrára.

— **A függetlenségi kör Kossuth-lakomája.** A debreceni függetlenségi párt, illetőleg függetlenségi kör f. hó 19-én, vasárnap este 8 órakor tartja meg a „Debrecenben“ is többször hirdetett Kossuth Lajos ünnepi lakomáját. Ugyanis Kossuth Lajos születésének évfordulója ez a nap s pártkör ezen a napon évek óta hazafias kegyelettel áldozott a független magyarság édesapja, nagy Kossuth Lajos emlékének. A város polgárságát, az igaz magyar érzésű független polgárságot most is szeretettel hívják fel a részvételre. — Jelenjenek meg minél tömegesebben ezen a lakomán a mi elvbarátaink. A vacsora étlapszerinti lesz, ismételten felkérjük a résztvenni szándékozókat, hogy a vendéglős tájékoztatása végett még vasárnap délig a kör helyiségében kitett aláírási ivre iratkozzanak fel. Az ünnepély jelentőségét dr. Király Péter ügyvéd, író, a pártnak és körnek ezen lelkes tagja ünnepi beszéddel fogja kiemelni. A kör Kossuth-serlegével Király ügyvéd fogja elmondani a hivatalos felköszöntőt. Hisszük, hogy mint más években is, ez az ünnep fényes sikerű lesz.

— **Gólya az utcán.** A piros csőrű s sokszor megénekelt gólyamadár nem nagyon válogatós. Ma reggel például nyílt utcán, a Petőfi-téren kelepelt és szállott le és Dorogi Györgyné, nyirábrányi lakost ajándékozta meg gyermekével. Doroginé reggel jött Debrecenbe. A vasuti állomásról jöve a Petőfi-téren szülési fájdalmak vették elő és egy fiúgyermeknek adott életet. — Az asszonyt újszülöttével együtt a mentők beszállították klinikára.

— **A Ludovika növendékei.** A Ludovika Akadémia igazgatósága ma értesítette a város polgármesterét, hogy a város ösztöndíjas helyekre dr. Deseő Kálmán és Szikszay Ferenc fiait felvették.

— **Falusi magyar a Szikszay-fürdőben.** A Szikszay-féle gőzfürdőben történt meg az alábbi eset:

A reggeli órában gőzfürdőjegyet váltott egy ködmönös vidéki atyafi. Szeredás volt az oldalán. A fürdőszolga az egyik emeleti kabinba tuszkolta be s mivel sok dolga volt, ott is hagyta. — Eljön a déli, nem történt semmi, jó késő délután eszébe jut a szolgának a paraszt atyafi s kérdezi a többi szolgáltól, hogy mikor látták elmenni? Nem látta senki. Erre aztán felmegy a kabinhoz, kinyitja s ott látja az atyafit, ki ugyancsak szivja a pipáját.

— Mit csinál itt maga, hát még nem fürdött?

— Én? Hiszen a gőzt várom már reggel óta, egye meg a fene, de nem akar jönni.

— **Félliter marólugot ivott.** Tegnap reggel a Sestakert I. járás 24. szám alatti nyaralóban öngyilkosságot követett el Rózsa Anna 18 éves gyermekkertésznő. — A kis bonne nagyon el lehetett keseredve és mindenáron meg akart válni az élettől, — mert irtózatosan nagymennyiségű, csaknem félliter marólugot ivott még. A rettenetes mérgező sulyos belső sérüléseket idézett elő, de nem ölte meg rögtön. A mentők a kórházba szállították, hol csak egy óra múlva halt meg irtózatos kínok között. A rendőrség ki akarta hallgatni, de a szerencsétlen nem tudott beszélni. Egy papirlapra írta fel, hogy azért kereste a halált, — mert szolgálatadói rosszul bántak vele s nem volt senkije, aki segített volna rajta, szülei pedig ni esenek. Halálos ágyán ezeket állította az öngyilkos. de hogy állításai megfelelnek-e a valóságnak, az nem bizonyos. A nyaralóbeliek — hol a leány szolgált — úgy tudják, hogy a

szerencsétlen reménytelenül szerelmes volt és ez adta kezébe a mérgepoharat.

— **Lapunk minden előfizetője ingyen kapja az országos hírt, pontos címtárral ellátott Debreceni Képes Kalandáriomot. Előfizetési díj egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona, félévre 6 korona.**

— **Elveszett.** A péntek reggel fél 3 órakor érkező vonattal jöve a piac-Kossuth-utcai utvonalon elveszett egy női kézitáska, benne egy címre szóló levelező lap, pénz és egyéb tárgyak. Cím a kiadóhivatalban.

— **Lapkihordók fix fizetésre, rikkancsok magas jutalékra felvételnek lapunk kiadóhivatalába gróf Degenfeld-tér 2. sz. I. em.**

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

— **Mentze Henrik áruházában** a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott arak mellett kaphatók.

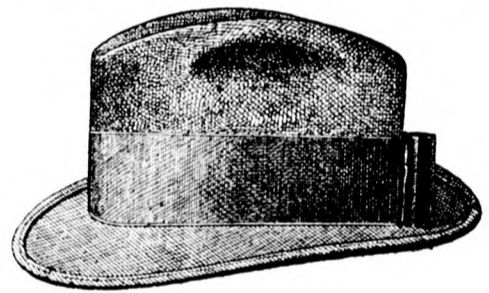
ELADÓ MUST

cirka 200 hektoliter. Nagydobosi (Szatmármegye) termés. Cím a kiadóhivatalban.

— **Iskola-táskák** a legnagyobb választékban kapható Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4.

Antidol fejfájás és nátha ellen a legjobb gyógyszer. Kapható minden gyógyszertárban. Ara 60 fillér.

KALAP

különlegességek

4 koronától 10 koronáig
LENGYELNÉL

Piac-utca 43.

SZINHÁZ.

A primadonna imádója.

Egy konok szerelmes.

4 éve követi városról-városra.

Az élet a legnagyobb regényesimuláció. Az élet az, amely aranyos, majd sötét fonalakal szövi keresztül sorsunk hálóját.

Színházunk bájos szubrettének, Szilassy Etelnek nevezetes, nem mindennapi tapasztalata van erő. Az élet egy reménytelen, de annál konokabb szerelmes hősnőjévé avatta a bájos művésznőt.

Furesa is, de részben megkapó ez a kis regény a maga nemében.

Szilassy Etelt a soproni színpadon látta meg egyik fényes szerepében egy lobbanékony szívű ifjú „cipésmester“. Szilassyt meglátni és megszeretni pillanat műve volt a mesternek... Azonban hő szíve nem elége-

dett meg a plátói gyönyörűséggel, hogy tudniillik az emeleti zártszékből élvezze a bájos Etelnek a művészetét.

Nem! Ez az ifjú mester nem cipőt akart csinálni! Elsőbb szerelemtől pacsuli szagos levelekkel árasztotta el a művésznőt. Midőn pedig választ nem kapott, dult arccal és töltött 6 (azaz hat) lövetű revolverrel kezében állott Szilassy Etel elé.

— Imádot kisasszony vagy hozzám jön mindjárt feleségül! Vagy pedig agyonlövöm.

Az utcán történt ez! Persze, a rendőség is közbelépett és a szerelmes mestert kitiltották a városból... Azonban a regény csak ezután kezdődött és 4 (azaz négy) év óta folyton tart... Ahogy egy újabb város színpadán fellép Szilassy, a városba telepedik a mester is! Szakasztott ugyanazokat a jeleneteket játsza el. Elsőbb pacsuli szagos levelek áradata, majd feleségül kérés töltött 6 (szóval hat) lövetű revolverrel és végül rendőri kitiltás a városból... Ilyen részletekben ujhodnak fel a furesza szerelmes regénynek a fejezetei!

Most, hogy Debrecenbe szerződött Szilassy, már Szigetre is megkapta konok imádjának jelentkező sorait Bejelenti a kitartó szerelmes, hogy Debrecenben telepedett meg. Saját külön műhelyt nyitott és még mindig változatlan hévvel óhajtja feleségül a bájos Etelt.

Varázslatos szemű primadonnának ezen nem mindennapi imádjója ezidőszerezt már a Csapó-utcai részen fábrikálgatja az iciny-pici női cipőket, utcai vagy béli cipőket... S munkája közben reménykedve ábrándozik a mester, hogy ha a bőrt megpuhítja a „musta“, kitartó szerelmétől csak megpuhul majd egyszer a primadonnának a szíve is. Hej, de micsoda eszemadta „májszterné asszony“ is válnék belőle.

Színházi bérletek. A bérlet előjegyzések olyan szép sikerrel biztatják a színházi pénztárt, hogy az igazgatóság már ez idő szerint megállapíthatja, miszerint az ideai bérlet jóval felülmúlja az összes eddigi évek bérleteit.

A mai napon a következők váltották ki bérleteiket:

Lestyán Adorján (páholy), özv. Csóka Józsefné, dr. Kardos Samu, Rossinger József, Gyémánt Samu, Bozzay Pál, Ernst Vilmos, Riedl Raimund, Wisky Sándor (támlásszék), Szikszay Lajos (páholy), özv. Biró Árpádné (támlásszék), Tóth Kálmán (páholy), Kulin Imre, Miskoleczy Lajos, Ormódy Lajos, Wolf János őrnagy (páholy), özv. Füleky Pálné (támlásszék), Sámy Béla (páholy), Tóth Imre (támlásszék), Jeney Miklós (páholy), dr. Balkányi Emil (támlásszék), Wessprémi Zoltán (páholy), Kallós Armin (támlásszék), dr. Balkányi Miklós (páholy), Dankó Béla (támlásszék), Ekli József (támlásszék), Dömsödy Imre, Kölesey Sándor (páholy), Mandel Lipót (támlásszék).

Egyébként a „Debrecen“ vasárnapi számában az összes eddigi bérletadásokról beszámolunk.

Ingyen kapja lapunk minden előfizetője a „Debreceni Képes Kalendárium“ Debrecen és Hajdu megye legmondosabb cimtárát tartalmazó, diszesen bekötött képes nagy naptárt. o

Agyonszurt pincér.

Gyilkosság a Honvéd-utcán.

A bérkocsis merénylete.

Vérengzés nyílt utcán.

Debrecen, szeptember 17.

Kegyetlenül végrehajtott borzalmas gyilkosság történt ma Debrecenben, a Honvéd-utcán. Egy brutális, vad természetű ember, akit az alkohol már teljesen kiforgatott minden emberi érzésből legyilkolt világos reggel nyílt utcán egy 21 éves fiatalembert, kit végzete gyilkosának utjába vezetett.

Ezt a véres esetet az alkohol számlájára kell írunk. A gyilkost, ha tette elkövetésekor nem is volt teljesen részeg, de mégis a szesz tette gyilkossá, amenyiben javíthatatlan alkoholista volt, az áldozat maga is inkább az alkoholnak, a társadalom pusztító nyavajának a halottja. Ittas állapotban, az alkohol hatása alatt hozta őt össze végzetes sorsa azzal az emberrel, ki később életétől fosztotta meg.

Valami csekély ok miatt történt a gyilkosság. Összeszólalkoztak és egyikük percek mulva már halott volt. Érdekes a borzalmas esetben, hogy a gyilkos és az áldozat azelőtt jóformán nem is ismerték egymást.

Az áldozat és a gyilkos.

A gyilkosság áldozata Deák Gábor nevű huszonegy éves fiatal ember. Atyjának a Csapó-utcán bormérése van és a fiatal ember a legutóbbi időben ott volt kiszolgáló pincér. Egyébként nagyon zavaros életet élt. Több féle mesterséggel próbálkozott meg, de sehol sem boldogult, végre is atyja vette magához.

A gyilkos Olajos Károly 57 éves bérkocsis-hajtó. Zülött ember, jobb családból származott, de vagyonát teljesen elitta. Most Fekete Antalnál, a 37. számú bérkocsis tulajdonosnál szolgált, mint hajtó. Verekedő, virtuskodó természetű alak. Évekkel ezelőtt halált okozó súlyos testi sértés miatt folyt elleni bünygyi eljárás. Bőszörményben leszurt egy legényt. Ekkor két évi fegyházra ítélték. 1891-ben szabadult a fegyházból, azóta a rendőség kihágás miatt többször büntette. Éppen tegnap, tehát a gyilkosságot megelőző napon is, délelőtt 11 órakor szabadult a rendőség fogházából, hol egy napi büntetését ülte le.

Végzetes ismerkedés.

Olajos éjszaka künt volt a kocsival. Reggel négy órakor ment haza a kocsikkal, lovakkal gazdájának Bethlen-utca 76. szám alatti házába. Kifogta a lovakat, megpucolta. Az egyik ló lábáról hiányzott a patkó, elvitte tehát a közeli Borsos Mihály, Mester-utca 42. szám alatti kovácsmesterhez megpatkoltatni. Patkolás közben azonban megdönték a dolgot és átmentek a szemben lévő, Fehér Mihály tulajdonát képező kisvendéglőbe, hol Olajos Károly két pohár pálinkát ivott meg.

Ebben a vendéglőben mulatott Deák Gábor társaival. Deák Gábor már ittas volt és a részeg emberek könnyen menő ismerkedési módjával csakhamar összejött Olajos Károllyal és együtt ittak, sőt még Deák mutogatta Olajosnak revolverének szerkezetét. Aztán Olajos a kovácsmesterrel átment a kovácsműhelybe a ló patkolását tovább folytatni. Deák később szintén kedvet kapott, átment a kovácsműhelybe és nézte a patkolást. A ló ficánkolt, mire Deák kérkedve mondta Olajosnak:

— En úgy megtudom fogni azt a lovat, hogy meg sem moccan.

Olajos dühösen vonta ezt kétségbe. — Innen kezdődött a halálos kimenetelű vesze-

kedés. Borsos András a kovácsmester közbeszólt:

— Ugy pucolja meg azt a lovat, hogy ne mozduljon meg! Ezt ha megteszi, én is elismerem.

Deák ekkor fogadott két liter borban Olajossal, hogy odahaza letisztítja a lovat, úgy, ahogy mondta.

A lovat aztán haza vezették. Deák ment Olajossal. A Honvéd-utcán azonban Olajos gazdájának a fia, ifj. Fekete jött és elvette a lovat Alajostól, hogy ő vezeti haza.

Olajos és Deák nagy barátkozások között, kart karba öltve mentek tovább, de a Honvéd-utca 32. számú ház előtt összeveszttek.

— Mit bolondítasz. A bort ugylátszik nem nyerhetem meg, a lovat elvitték.

Halálos szurás.

Szó szót követett. Öltre mentek és birkozni kezdtek. A veszekedés hevében Olajos kést rántott elő és markolatig Deák mellé döfte. A szurás halálos volt, de nem végzett mindjárt Deákkal, mert ez még kirántotta revolverét és Olajos felé lött. A golyó nem talált, ismét dulakodni kezdtek és Deák revolverének agyával több súlyos ütést mért Olajos fejére.

Deák azonban nem bírt a nagyobb erejű Olajossal és jónak látta menekülni. Olajos követte. Bementek a Kertész-utcán és a Hajó-utca ki a Honvéd-utca. Olajos az egyik, Deák a másik utca oldalon ment. Olajos dühében kiabálta:

— Megállj kutya, megkeserülöd, amiért megütöttél.

Menekülés halálos sebbel.

Deák, mellén a halálos sérüléssel, csodálatosképpen még ekkor sem érzett semmit, sőt még egyszer Olajos felé lött.

A Honvéd-utca 14. számú ház előtt Olajos és Deák ismét birokra mentek. Deák ellökte magát Olajostól és a fal mellett, egészen a 10. számú házig támoalgott. Ekkor ugyanis már érezte a halálos szurás hatását. Pedig ekkor már vagy egy kilométernyi utat tett meg a kapott szurás után és többször öltre mentek.

A brutális és vérengző Olajos itt még utánna hajította kését, ezuttal azonban a kés csak egy gyöngö szurást ejtett a Deák hátán.

Deák itt hátratántorodott, a fal mentén ugyan még két lépést tett s elhaló hangon mondta:

— Jaj végem van, megszurt ez a vadállat!

Azzal összeesett és meghalt.

Olajos, látva vérengzésének halálos eredményét, menekülni akart. Az eset történetekor, nyolc óra tájban az utcán járókelek nem merték elfogni, sőt még menekültek előle.

Elfogták a gyilkost.

A Honvéd-utcán lakik Ónody Mihály polgári biztos. Az utcáról behallatszójajra és lármára kiment, látva a menekülő embert és éppen a háza előtt a földön heverő holttestet, rögtön tisztába volt vele, hogy mi történt. Az utca másik oldaláról közeledett a 90. és a 74. számú rendőr. Ezeknek kiáltott, hogy fogják el a gyilkost. Az egyik rendőr polgári ruhában volt. A gyilkos kiakarta kerülni a másik rendőrt, aki egyenruhában volt, de ekkor szembe találta magát a polgári ruhás rendőrrel. Ez nyomban lefogta s megkötözte. Olajos minden ellenkezés nélkül megadta magát.

A helyszínen csakhamar megjelent dr. Komlóssy Pál ügyeletes rendőrtisztviselő és Dobos József rendőrbiztos, majd Balkányi dr. rendőrorvos. Az orvos azonban már csak a beállott halált konstatálhatta Deáknál. A holttestet aztán beszállították a közkörház halottas házába.

A vizsgálat.

Mig a gyilkost erős fedezet mellett a bünygyi osztályra szállították, addig a helyszínen megindult a vizsgálat.

Csakhamar megjelent ottan Gáthy Bálint kir. ügyész és Tóby István vizsgálóbíró. A vizsgálóbizottság megtartotta a helyszíni szemlét, melyről jegyzőkönyvet vettek fel.

Három utcán keresztül, legalább is egy jó kilométernyi utvonalon vezettek vérvomok, amiből látszik, hogy a szerencsétlen Deák Gábor halálos sérülését sokáig bírta.

Gáthy Bálint kir. ügyész elrendelte a holttest felboncolását. A boncolást délután öt órakor végezték Tóby István vizsgálóbíró jelenlétében dr. Horváth Arthur és Gálbory Sámuel törvényszéki orvosok. A boncolás megállapította, hogy Deák Gábor halálát belső elvérzés okozta. A legelső késszurás mellet gyilkosától kapott, volt a halálos. Ez a szív feletti főért érte. Több szurás is volt rajta, de ezek egyike sem volt súlyosabb természetű.

A gyilkos kihallgatása.

A bűnügyet a rendőrségen Mile Pál kapitánynak osztották ki. Mile két ízben is kihallgatta a gyilkost, ki első vallomásaiban azt hangolta, hogy önvédelemből szarta le Deákot, mert ez rálőtt. — Mikor azonban elébe tárták állításának valótlanságát, mikor ráolvasta Mile Pál, hogy ha önvédelemből követte el tettét, akkor miért üldözte áldozatát három utcán keresztül és utközben valósággal vérengzett, — beismerte tettét és beismerte a gyilkosságot, úgy, ahogy azt részleteiben a vizsgálat meg is állapította. A kihallgatás után Mile Pál kihirdette előtte a letartóztatást elrendelő végzést, a gyilkos ekkor rezgett meg, de egyébként fásultan viselkedett és nem sok megbánást mutatott.

A gyilkost délután kísérték át az ügyészség fogházába.

Ebben a borzalmas esetben szomorú momentum az, hogy a legyilkolt Deák Gábor családját a tragédia lépten nyomon üldözi. Nővére nemrégiben öngyilkos lett, egyik fitestvére pedig lelőtték. Ő a családjukban pusztító végzetes balsorsnak harmadik áldozata.

TÁVIRATOK.

Apponyi nyelvrendelete körül.

Az orosz cárnak panaszkodnak a románok.

Budapest, szeptember 16. Apponyi hitvitatási rendelete, melyet a magyar nyelv érdekében adott ki, elkeseredett ellentállásra talált a nemzetiségieknél. Mint Nagyszébenből jelentik Meczianu János nagyszabeni görögkeleti metropolita és Pap János aradi román püspök Apponyi rendeletével szemben a szentpétervári szent szinódushoz fordultak segítségért és azonkívül az orosz cár védelmét kérték. A szerbek is erősen tiltakoznak a rendelet ellen. Szévits Mitrofan újvidéki szerb püspök visszaküldte a rendeletet Apponyinak azzal, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a rendeletet végrehajtsa, mert az kánoni jogokba ütközik. A rendeletet megkapta Bogdanovits Lucian karlovciai patriarcha is, ki az ügyben az egyházi tanácsot szeptember 18-ára összehívta.

Az annexió.

Bécs, szeptember 17. Boszniának alkotmányügye nem nyert még teljes befejezést, de annyi bizonyos, hogy az annexiót mindkét parlamentben ki fogják hirdetni.

Zeppelin megint fába akadt.

Budapest, sept. 17. A Majna melletti Fränkfurtból jelentik, hogy Zeppelin III. gyakorlatozás közben oly alant szállt le, hogy belecsapódott ismét egy kőrifába. A léghajó kisebb mérvben sérült csak meg.

Legujabb politikai hírek.

Budapest, szeptember 16. Wekerle Sándor este 10 órakor utazott Bécsbe. Utjának főcélja, hogy a hadügyi körökkel a közöminiszteri tanácskozásokon tárgyaljon a hadügyi kérdések redukálásáról és illetékes helyeken biztosítást szerezzen a nemzeti engedmények felől. Wekerle ezután hétfőn kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Politikai körökben remélik, hogy kedden már a kormány abban a helyzetben lesz, hogy Wekerle bécsi információs alapján végleges megállapodásokat hozhat.

Apponyi Albert mai audienciáján, mint jólétesült helyről jelentik, közölte a királynak, hogy a függetlenségi párt milyen feltételek mellett hajlandó kibontakozást elősegíteni.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

Összevont szemöldén láttam, szintelen szeméin, amint azok öntudatlanul rám bámultak. Egyszerre örömtelen egyik öklével másik keze tenyerébe csapott Gyözöt! Szeretett egy eszmére.

— Uram! — kiáltá. — Uram! Oly rég nem mondott már semmiféle történetet. Zavarja meg, lepje meg kemény fejemet. Beszéljen, hogy a hátam borsódzék belé. Jerünk. Egy jó hosszú történetet, hamar. Csupa vérről és bűnről.

Esetleg éppen a kellő hurt penditette-e meg, melyre ura tétova szeszélye felelt? Ismertem a magas véleményt, melyet egyes „dramatikus előadás” iránt táplált. Tudtam azt is, hogy mulatságainak egyike az, ha Arielt érthetetlen történetek által zavarba hozhatja.

Eragadtatja-e magát a vad képzelet országába? vagy meg fog-e emlékezni róla, hogy makaességom még mindig a gleninehi tragédia felélesztésével fenyegeti? S ravaszágát újból azon egy pontra fogja-e irányozni, hogy új fortély által, ismét balhitbe ringasson?

Ez utóbbi irány volt az, melyre eddigi tapasztalásom leginkább utalt. De meglepetésemre és ijedelmemre, eddigi tapasztalásom hibásan jósolt.

Arielnek sikerült elméjét azon tárgytól elvonni, mely felszólalása előtt ura egész lelkét elfoglalta!

Ismét megmutatta arcát. Az önértet és kielégített hiúság mosolya terült el az egész arcon. Most már oly gyöngye volt, hogy még Ariel is utat talált hiúságához.

(Folyt. köv.)

Legujabb

női ruhaszövet

Bársony és selymek,
Mosó velezek
dus választékban raktárra
érkeztek.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN,
Kistemplombazár.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségek-nél a legkitünőbb háziszser a

Hollandi GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Kesztyűmosó és tisztító intézet.

Finom, puha, vékony, tartós

kesztyűk

nagy választékban kaphatók

Vitarius Sandor

külföldön tanulmányozott orvosi
műkötszerész, kesztyűs mester

Debreczen, Szent-Anna-utcában
bent 1. szám.

Kötszerekben specialista.

Állandó raktár saját gyártmányu kesztyűkben, kötszerekben, gummi különlegességekben és betegápolási cikkekben.

ELVEM: Lelkiismeretes kiszolgálás.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kónes hévívízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegenbánt. Imaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamvizfürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az IGAZGATÓSÁG.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon államdíjat és aranyérmert nyert.

Erősítőszere gyöngékedők, vérszegények lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több, mint 6000 orvosi elismerő nyilatkozat.

J. Serravallo,

csász. és kir. udvari szállító

TRiest-BARCOLA.

Kapható a gyógyszertárakban fél lit. ü. 2 kor. 60 fill., 1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

Telefon 727. * Telefon 727.
 Ne mulassza el a jó alkalmat
 és keresse fel

MOLNÁR TESTVÉREK
 electro-technikai üzletét (Egyház-
 tér 3., Nagytemplommal szemben),
 hol a legtökéletesebb
 Eredeti „Angyal” védjegyű Gramofon
 25 forintért kapható.
 Varrógép, kerékpár raktár.
 Villanycsengők bevezetése és évi jó-
 karban tartása legjutányosabban.
 * Pontos és figyelmes kiszolgálás. *
 Helyi és megyei telefon 727.

MÉGLEPŐ SZINTE CSODÁLA-
 TOS GYÓGYEREDMÉNYEK A
APTAMÁSI
 KÖRÜL GYÓGYVIZ-

*szel gyomor, vese, hólyag és
 belső tálmaknál oala-
 mint asthma, bronchiale,
 köszvény és húgysavas
 diathesis eseteiben.*

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
 fűszer- és csemege kereskedésében
 DEBRECZEN, Kossuth utca.

HIRDETÉSEK
 fölvetnek a kiadóhivatalban, gr.
 Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

Villamos világítást
 lakások, üzletek és egyéb helyisé-
 gek részére, malmok, gyá ak, kas-
 télyok saját üzemi berendezéseket,
 dynamo-motor szállított, telefon,
 szobacsengő berendezéseket hely-
 ben és vidéken a legnagyobb szak-
 értelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre
 készít DEBRECZEN, Plac-u. 77.
 Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-
 ram lámpa gyári raktára. Eg-
 olosóbb bevásárlási forrás.

Tűzifa raktár átvétel!
 Értesitem a mélyen tisztelt vevőközönséget,
 hogy SZEGÁLL ZSIGMOND ur 25 éve
 fennálló
tűzifa raktárát
 átvettem.
 Midőn ígérem, hogy a t. vevőközönséget
 kitűnő, elsőrendű tűzifával a legpontosabban
 és legjutányosabb árban fogom kiszolgálni,
 kérem, hogy bizalmukkal megajándékozni
 sziveskedjenek. Megrendelések eszközölhetők
NAGY SAMU dohánytőzsdéjében
 (Városháza épület) és a máv. fűtőháza mel-
 lett lévő tűzifa raktárában telefonon is.
 Telefon szám 625.
 Teljes tisztelettel

Miklós Emil
 Jókai-utca 28. szám.

Biehn Asphalt fedőlemezei
 elszigetelő lemezek.
 Takarékos tüzhelyek
 Francia konyhák
Sesztina Lajos
 vasraktárában
 Debreczen, Piac-u. 28.

WESTINGHOUSE

Erős
Szilárd!
Tartós!
Izléses!
Nesztelen!
Gyors!
Hegymászó!
Olcsó üzemi!
Uthiró!
Szagtalan!
Elegáns!

Gyár: ARADON.
 Garage és javítóműhely:
 Budapest, IX. kerület, Páva utca 10. szám.
 Iroda és kiállítási mintaterem:
 Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. (királyi bérpalota)
 Hazai utviszonyoknak megfelelő
automobilok.
 Turakocsik:
 30 HP cardanhajtással. — 35-40 HP lánchajtással.
 40 HP lánchajtással, lánctakaróval. — 40 HP cardan-
 hajtással. — Gyártás alatt 15 HP 4 hengere cardanos
 fiakker és kiránduló-kocsi.
 Teherkocsik és autobusok:
 30 HP lánchajtással, lánctakaróval, 4 tonna hasznos
 súlyra vagy 40 személyre.
 Automobilalkatrészek, lámpák stb.
 Állandó kiállítás:
 Budapest, IV., Kigyó-tér I.
 Telefon 168-43. — Képviselők kerestetnek.

VILLAMOS VILÁGÍTÁS **POLLÁK SAMU** **VIZVEZETÉK és CSATORNA**
 DEBRECZEN, TELEFON 656. BERENDEZÉSI VÁLLALATA PIAC-UTCA 43. TELEFON 656.
 Villamos motorok, ivlámpák, * Fürdőberendezések, mosdók,
 csillárok és izzólámpák. * klosettek és kagylók,
 valamint világítási és vízvezetési szerelvények állandó raktára.
 Költségvetések és tervek díjmentesek. — Javítások eszközöltetnek.

12,891—1909.
Makk árverési hirdetés.
 A Debreczen szabad királyi város tulajdonát képező Pacz, Haláp,
 Nagycsere, Guth és Apafája erdők makktermése makkoltatás és legel-
 tetés céljából
1909. év szeptember hó 24. napján, délelőtt 9 órakor
 a városház nagy-tanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árverés útján
 haszonbérbe adatik, miről az érdeklődők azon megjegyzéssel értesítettnek,
 hogy az árverési feltételek a városi számvevő hivatalban megtekinthetők
 s az árverelők által a kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árvereltető
 bizottság kezéhez leteendő.
 Debreczen, 1909 szeptember 13.
 A városi Tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontúl minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatalt felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeldtér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

Ha állást keres — ott talál.

Ha lakást keres — ott talál.

Ha alkalmazást keres — ott talál.

Ha társat keres — ott talál.

Ha oktatást keres — ott talál.

Ha butort keres — ott talál.

Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Dezső“, „Jenő“ jelíge.

A német nyelv gyakorlása végett ismeretséget óhajt kötni fiatalember, oly tisztességes nő vagy férfival, ki magyarul csak nagyon keveset tud. Leveleket a kiadóba „Drezda“ jelíge kérék.

„Május“ irjon a kiadóba „Szalmaözveg“ jelíge, az egekre kérem.

Ajánlat.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégyháznál. Villanyüzemű kávépörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok. 6

Hollandi gyomorocseppek kaphatók Mihailovits Jenő gyógyszerárában.

Egy oszinosan butorozott szoba, teljes ellátással kiadó József királyi herceg-utca 34.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urileány. Cim a kiadóban.

Írásbelli másolási munkálatokat szép, helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cim a kiadóban.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádógos-u. 1. 15

Két raktár november 1-re kiadó, Csapó-utca 50. sz.

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legregibb könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

Külön bejárati garçon lakás, elegánsan butorozva (gáz, parkett) a piacon kiadó. Cim a kiadóban.

Kereslet.

Ügyes mosónő kerestetik. Cim: Varga-utca 12.

Kerestetik két egymásba nyíló hónapos szoba, lehetőleg a Piac-utcán. Cim a kiadóhivatalba adandó.

Tanuló felvétetik Váray József kereskedésében.

Lakatos segéd és tanuló felvétetik Csillag-utca 25. szám alatt.

Keresek 3 személyre szóló butorozott szobát. Cim a kiadóban.

Egy jó családból való fiu tanulónak Juhász István épület- és műlakatos vállalatánál felvétetik. Kazinczy-utca 2. sz.

Eladás.

Eladó idej, saját termésű must, 200 hektó Rizling és Ezerjéből Molnár Lukácsnál, Debreczenben.

Eladó saját termésű, mult évi kitünő Ezerjő, Rizling, Kövidinka bor, 200 hektó Molnár Lukácsnál, Debreczenben. Értekezhetni Kossuth-utcai üzletében.

Bihar—Dlőszegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz., ugyanott az idej termés, cirka 100 hektoliter, eladó.

Simonffy-utca 13. számú ház eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Csillag Miksa József kir. herceg-utca 53.

PRELOVSZKY ANDRÁS

elsőrangú katonai és polgári szabó üzlete bel- és külföldi szövetek valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára

Debreczen, Kossuth-utca 4. szám.

Elvállal a legújabb szabású és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar-, dísz- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítenek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egyéves önkéntesek

a legelegánsabban szabályszerint kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítésért felelőséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olesó, szabott árakon beszerezhetők:

Kész fehérneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők.

Paplanok, matrácok, ágylepedők, flaneltakarók.

Fiuknak Brassói posztók,

Leányoknak intézeti sötétkék gypju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. 1.

Alapított 1842. évben.

Legbiztosabb szépítőszert a FÁY-fele ARC-CRÉM.

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkitünőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztátalanságai ellen.

Egy tégely ára egy korona.

Hozzávaló „Fáy-szappan“ szintén egy korona

Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszerész =

Debreczen, Kossuth-utca 8.,

a színház mellett. * Telefon sz. 469.

„ARANYEGYSZARVU“ gyógyszertár.

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME FESTŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4. (Klotild-palota.)

VI., Andrassy-ut 16. VIII., Józsa-körut 2.

VI., Terézkörut 39. IX., Kálvin-tér 9.

Videki megbízások gyorsan és gondosan teljesítetnek.

Villamos világitást,

telefonok, villamos esengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolesőbban eszköz

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.